

Sygn. akt II KO 60/19

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie zażalenia L. P. na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w L. z dnia 22 czerwca 2018 r. w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa, po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 3 września 2019 r., wniosku Sądu Rejonowego w W. zawartego w postanowieniu z dnia 24 czerwca 2019 r., sygn. akt XIV Kp (...), o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2019 r. Sąd Rejonowy w W., sygn. XIV Kp (...), wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie niniejszej sprawy innemu Sądowi równorzędnemu. Uzasadniając potrzebę przekazania sprawy Sąd Rejonowy stwierdził, że „biorąc pod uwagę treść złożonego przez L. P. zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstw przez wszystkich sędziów tutejszego Sądu, dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga, by zażalenia zawiadamiającego na postanowienie odmawiające wszczęcia śledztwa w sprawie przyjmowania przez sędziów tutejszego Sądu korzyści majątkowych, nie rozpoznawali sędziowie tego Sądu.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przekazanie sprawy innemu Sądowi równorzędnemu w oparciu o przepis art. 37 k.p.k. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Przed przystąpieniem do wskazania argumentów uzasadniających odmowę uwzględnienia wniosku, konieczne jest krótkie zarysowanie przebiegu postępowania prowadzącego do wyznaczenia składu orzekającego do rozpoznania zażalenia L. P. na postanowienie z dnia 22 czerwca 2018 r. Ze względu na wyłączenie od rozpoznania tego zażalenia wszystkich Sędziów pionu karnego Sądu Rejonowego w W. (postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 25 lutego 2019 r., II Co (...)), sprawa, na skutek losowania (k. 32), została ostatecznie przydzielona do referatu SSR I. Ł., orzekającej w I Wydziale Cywilnym tego Sądu. Powodem składania oświadczeń przez kolejnych Sędziów pionu karnego wnioskujących o wyłączenie ich od orzekania w tej sprawie był fakt, że w zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa oraz zażaleniu na postanowienie z dnia 22 czerwca 2018 r. L. P. wskazał Sędziego SR A. J. jako osobę podejrzaną o popełnienie przestępstwa. Sędzia A. J. jest byłym Sędzią Sądu Rejonowego w W., orzekającym w sprawach karnych.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 24 czerwca 2019 r. Sąd Rejonowy w W. (I Wydział Cywilny) wskazał, że zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa dotyczy wszystkich Sędziów „tutejszego Sądu”. Nie jest to ustalenie precyzyjne. Rzeczywiście w pierwszym akapicie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa L. P. pisze o „systemie preparowania i wręczania łapówek [w] milionach za przestępcze usługi” przez Sąd Rejonowy w W. , jednak wyraźnie wskazuje tylko jednego byłego Sędziego tego Sądu jako osobę podejrzaną: chodzi o Sędziego A. J.. Ponadto z k. 6 (s. 3 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa) oraz z k. 23 (s. 2 zażalenia) jednoznacznie wynika, że w ocenie L. P. układ korupcyjny działa w Sądzie Rejonowym w W. , bowiem skarżący wymienia tam Sędziów tego właśnie Sądu. Wobec powyższego nie można stwierdzić, aby rozpoznanie przez Sąd Rejonowy w W. zażalenia L. P. na postanowienie z dnia 22 czerwca 2018 r. było „orzekaniem we własnej sprawie”, jak zostało wskazane w uzasadnieniu postanowienia z dnia 24 czerwca 2019 r.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego niejednokrotnie wskazywano na wyjątkowy charakter przepisu art. 37 k.p.k., jako dopuszczającego możliwość odstąpienia od fundamentalnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy miejscowo. Najczęściej powodem takiego postąpienia jest dążenie do uniknięcia

sytuacji, kiedy to w opinii publicznej, także stron występujących w sprawie, może się pojawić wątpliwość co do zdolności obiektywnego jej rozpoznania przez sąd właściwy (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 lipca 2019 r., II KO 51/19). Skoro odstępianie od właściwości Sądu do rozpoznania sprawy stanowi sytuację wyjątkową, związaną z dobrem wymiaru sprawiedliwości, to wnioszek o przekazanie sprawy innemu Sądowi równorzędnemu może być skuteczny tylko wtedy, gdy jego przesłanki faktyczne są rzeczywiście spełnione.

Na gruncie omawianej sprawy Sąd wnioskujący istnienia takich przesłanek nie wykazał. Ostatecznie referentem w tej sprawie został Sędzia Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego w W., który nie zgłosił żadnych okoliczności, które wskazywałyby na jego związki z osobą wymienioną przez L. P. jako osoba podejrzana w tej sprawie. Dodatkowo Sędzia A. J. nie jest obecnie Sędzią Sądu Rejonowego w W.. Sędziowie Sądu właściwego, podobnie jak innych Sądów w W., mają z pewnością jakieś relacje urzędowe z Sędziami Sądu Rejonowego w W., który L. P. wskazał jako dotknięty „choroba łapówkarstwa” (k. 6 akt sprawy PR Ds. (...)), jednak nie jest to wystarczająca przesłanka dla zmiany ustawowo określonej właściwości sądu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości. Fakt istnienia relacji zawodowych między Sędziami, naturalny w przypadku sądów położonych w tym samym mieście nie powinien być traktowany jako okoliczność wywołująca w odbiorze społecznym uzasadnione wątpliwości co do zdolności sądu właściwego miejscowo do bezstronnego orzekania (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2019 r., III KO 23/19).

Można też powątpiewać, czy ewentualna zmiana właściwości sądu do rozpoznania zażalenia L. P. na postanowienie z dnia 22 czerwca 2018 r. rozwiązałaby ewentualne zastrzeżenia samego skarżącego co do obiektywnego rozpoznania jego sprawy. Uzasadniając postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa Prokurator stwierdził, że „orzeczenia wydawane czy to przez sąd, czy funkcjonariuszy publicznych a niezgodne z żądaniami L. P. są uznawane przez niego za każdym razem jako poświadczenie nieprawdy” (k. 15 akt sprawy PR Ds. (...)). Tymczasem niezadowolenie strony z rozstrzygnięcia i obawa przed brakiem akceptacji przez nią orzeczenia nie powinna prowadzić do wydania decyzji, o której mowa w art. 37 k.p.k. Przyjęcie innej perspektywy wykładniczej mogłoby prowadzić

do budowania przekonania o możliwości manipulowania ustawową właściwością sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 lipca 2019 r., II KO 51/19; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2018 r., V KO 116/17).

Mając na uwadze podniesione okoliczności, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.